

POGROŻKA (78) *sb f*

pogrożka (41), **pogrozka** (37); pogrożka *Diar*, *LubPs* (7), *RejPos* (4), *StryjKron*, *LatHar* (2), *WujNT'*, *SarnStat*; pogrozka *Leop*, *BielKron* (2), *SkarJedn*, *SkarKaz*; pogrożka : pogrozka *RejPs* (1:1), *BibRadz* (3:4), *RejAp* (4:1), *RejZwierc* (8:1), *SkarŻyw* (1:19), *CzechEp* (1:3), *SkarKazSej* (6:3).

Pierwsze o oraz a jasne, drugie o pochylone.

sg *N* pogrożka (8). ◇ *G* pogrożki (4). ◇ *D* pogroźce (1). ◇ *A* pogrożkę (3). ◇ *I* pogrożką (4). ◇ *pl N* pogrożki (12). ◇ *G* pogr(o)żek (19). ◇ *A* pogrożki (15). ◇ *I* pogrożkami (9); -ami (6), -ami (2), -(a)mi (1); -ami *RejPos*, *RejZwierc*, *SkarKazSej*; -ami : -ami *BibRadz* (1:1), *SkarŻyw* (2:1). ◇ *L* pogrożkach (3); -ach (2) *BibRadz*, *LatHar*, -ach (1) *RejAp*.

Sł stp brak, Cn notuje, Linde bez cytatu.

1. *Groźba, odgrażanie się, przestroga; minae PolAnt, Vulg, Cn; increpatio PolAnt; comminatio, eminatio, minaciae, minatio Cn* (77) : *RejPs* 44v; *LubPs* O2; *BibRadz Is* 19 arg, *Act* 9/1; bo przychodzą do Krolá pána mego iákies pogroŕki z Niemiec/ co Krol z niewinnošciá ćierpi/ gdyż on iest Pan miłuiący pokoy *BielKron* 231, 246; *RejAp* 134v, 197v; A ftrzeż sie oney pogroŕki/ kthorąc Pan twoy raczył wczynić wŕthy ŕwemi *RejPos* 180, 323v; *RejZwierc* 81v, 244v, 255; W takim zamieŕzaniu iedni wciekáli/ drudzy w mękách wŕtawáli/ drudzy ŕię chwiali/ drudzy ná fáme pogrozki odstępowáli *SkarŻyw* 206, 235, 305, 391; *SkarKazSej* 681b, 702b, 706a, 707a [2 r.].

pogrożka czego (4): Bo ochotnieyŕza iest do dobrego y lepŕze ferce czyni miłošć/ niŕli boiáŕn: wŕzákŕze y pogroŕki karánia Boskiego do niey pomagáią. *SkarŻyw* 557, 413 marg; *SkarKaz* 422b. Cf *Wyraŕzenie przyimkowe.*

pogrożka komu (3): *LubPs* Pv marg, Z3v; w tymŕze lišcie y ná pogroŕki Cefarzewi/ ktorymi go ŕtrálzył/ odpifuiie *SkarJedn* 216.

pogrożka przeciwko komu (1): YEŕt w tym Pŕŕalmie cięŕŕkie záofŕtrzenie y pogroŕká przeciwko okrutnikom á nieprzyiacielom košciołá Boŕzego. *LubPs* N4v.

pogrożka na kogo (1): Pogroŕká ná ŕprzećiwniki kroleŕstwá Páná Kriŕtuŕowego. *LubPs* F marg.

pogrożka za co (1): Bo thu iuŕ naydzie káŕdy y pogroŕki pewne zá przeŕtępkí ŕwoie *RejAp* BBv.

pogrożka czyja [w tym: *G sb i pron* (18), *ai poss* (8), *pron poss* (5)] (31): *RejPs* 82; Ezechiałz Krol lud ŕwoy wpomina áby mocnie wŕł Pánu Bogu/ nic sie nieŕtrácháiąc pogrozek nieprzyacielfkich *Leop* 2.Par 32 arg; *BibRadz* *5, *Is* 30/17, *Ez* 11 arg; *RejAp* 2; *RejPos* 176v; Smiele ná kazánium Pány karał/ á ich ŕię pogrozek nie bał. *SkarŻyw* 462 marg, 30, 68, 263, 277, 373 (9); *CzechEp* *3, 24, 209; *LatHar* 458; *WujNT Act* 4/29; Drugie pogłówné anni 1590. okkázia iego byłá: tákiéŕ Turecka pogroŕka przez Beglerbeká á Synam Bálŕze. *SarnStat* 348; *SkarKazSej* 707b. Cf *Wyraŕzenie.*

W połączeniach szeregowych (2): A ták ielićby sie teŕz kiedy trefiło ná tym wrzędzie być/ iŕbyć sie brácia twoi zwierzeli ták wielkiego klenotu ŕwego/ to iest práwá á wolnošci ŕwoich/ tu wierz mi iŕ trzeba mądrze golić/ bo iuŕ tám muŕzú przypadác rozmáite pokuŕy/ y pogroŕki/ y obietnice *RejZwierc* 36v; *SkarŻyw* 368.

W przeciwstawieniach: »namowa, obietnica ... pogroŕka« (2): A gdy wyrzeli onę dziwná ŕtałošć iey [Zuzanny]/ iŕ ŕadnemi namowámi iey wwiešć nie mogli/ wnet sie iáko zli do pogrozek rzucili *RejZwierc* 201v; *SkarŻyw* 68.

W charakterystycznych połączeniach: pogrożka(-i) marna, rozmaite, straszliwe (2), urzędowe; pogrożka karania, odprawy, wojny, zabicia; pogrożka(-i) nieprzyjaciela, nieprzyjacielskie, prorockie, świętych, turecka; pogrożka przekazcom wiary; pogrożka przeciwko okrutnikom; pogrożka na sprzeciwniki; pogrożka za przestępstwo; pogrożek(-ki) (nie) bać się (5), lękać się, nie strachać się (ustraszyć się) (2), przeląc (złęknąc) się (2), strzec się, ujść; rzucić się do pogrożek; śmiać się z pogrożek; okazować pogrożki; pogrożkę wykonać, wypełnić; odstępować na pogrożki, ustąpić, wejrzeć (2); dotyskować pogrożką(-ami), pohamować, straszyć, zwiść.

Wyrażenia: »pogrożka boża (a. boska), pańska, Boga« (4:3:1): *RejAp* 36; á iákož thu ná pieczy nie mieć tych ftráźliwych pogrożek Páńfkich? wiedząc że pewne á nigdy nieomyłne fą. *RejZwierc* 56, 256v; *SkarŻyw* 261, 270; *LatHar* 327; Dáie nam pímo ś. znać/ iż iedny fą pogrożki Bozkie/ ktore fię odmienić mogą gdy ludzie pokutuią *SkarKazSej* 706b [2 r.].

»sroga pogrożka« (6): posłowie żałościwi odeszli, to u siebie rozważając, iż Krol invitis illis na nie winę tę kładł i jeszcze srogimi pogrożkami dotyskował. *Diar* 61; Sroga pogrożka przekazcom wierney chwały Páńfkiey. *LubPs Pv marg*, Z3v; Po frogich pogrozkach poćiechę mu obiecuię. *BibRadz Is* 19 arg; *BielKron* 246; *RejZwierc* 256v.

Szeregi: »pogrożka i fukanie« (1): A w Medyolanie gdzie byli możni/ ludni/ y chytrzy á wymowni Heretycy: poftáwił tego S. Piotrá: wiedząc iż od młodości z Heretyki zrofl: [...] á ktemu odftáżyć fię żadney ich pogrofce y fukaniu niedał. *SkarŻyw* 373.

»obietnice i pogrozki« [szyk 2:1] (1): *LubPs* S4; Trzy tedy naofobliwze rzeczy ząwždy oni w zakonie vpátrowáli/ ktore zá grunt ząkládáli fobie. To iest/ Náukę krotko ná dwu tablicách opifaną/ Obietnice y pogrozki/ y przymierze poiednánia *BibRadz* I 353v, 1353v. [Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r., w przeciwstawieniu 1 r.]

»pogrozki i postrachy« (1): A pátrzymy iáko nieodpogrozek y postráchow poczyna nas vpámiętywáć Pofél ten niebiefki/ ále od wyliczánia dobrodzieyftw Bofkich *SkarŻyw* 557.

»pogrozki i potwarzy« (1): Iáko mię tedy z tych niektorych pífánia/ á drugich pogrofki y potwarzy dotąd nie obrufzyły *CzechEp* *3.

»upominanie i pogrożki« (1): A ma w fobye ten Pfálm gruntowne vpominánie y pogrożki *LubPs* N2v.

Wyrażenie przyimkowe: »z pogrożką (pogrożkami)« [w tym: czego (1)] (5): Ale fłuchay nędzny mędrku á bogaczu co ná on czás mowić Pan raczył do onych mędrkow á do onych bogaczow/ á z iákimi pogrożkami opowieda przyfzły vpadek tym ták wielkim á zacnym miáftom *RejPos* 288v; *RejZwierc* 77v; *SkarŻyw* 397; NA Seymie Sirádzkim Pánowie Litewfcy przez pofty fwoie tegož czego y pierwey frego/ y zufále z pogrożką woyny rozerwánia vpomináli fię od Polakow *StryjKron* 616; *CzechEp* 334; *SkarKazSej* 707a.

2. Znak zapowiadający coś złego (1) : Iuż mu nie fthráźne żadne nowinki/ iuż mu nie ftráźne żadne pogrożki niebiefkie/ żadne práktyki/ áni żadne záfępione ná przyfzły vpadek iákie płánety *RejZwierc* 88.

Synonimy: 1. fukanie, napominanie, odpowiedanie, postrach.

Cf [POGRAŻKA], POGROZA, POGROŻENIE

JDok